

Міністерство освіти і науки України
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

**ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ В УКРАЇНІ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

*Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції*

(16–17 жовтня 2014 р., м. Черкаси)

Черкаси

2014

УДК 338.48:33214
ББК 65.43
Т 88

Відповідальні за випуск
Пасека С.Р., Новикова В.І.

Т 88 Туризм і гостинність в Україні: стан, проблеми, тенденції, перспективи розвитку : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 жовтня 2014 р., м. Черкаси). – Черкаси : Брама-Україна, 2014. – 412 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і готельно-ресторанної справи, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам туризму та готельно-ресторанної справи, соціально-трудовам відносинам у закладах туризму і гостинності, організації дозвілля та відпочинку туристів, інфраструктурі туризму, туристській освіті та кадровому забезпеченню туризму та готельно-ресторанної сфери, міжнародному співробітництву України в галузі туризму, рекреаційним ресурсам і розвитку туризму в регіонах України, екскурсійній діяльності, розвитку санаторно-курортної справи в Україні.

В сборнике представлены статьи учёных, молодых исследователей, представителей туристского бизнеса, посвящённые теоретическим и прикладным вопросам туризма и гостиннично-ресторанного дела, маркетингу и менеджменту в сфере туризма и гостеприимства, экономическим проблемам туризма и гостиннично-ресторанного дела, социально-трудовам отношениям в заведениях туризма и гостеприимства, организации досуга и отдыха туристов, инфраструктуре туризма, туристскому образованию и кадровому обеспечению туризма и гостиннично-ресторанной сферы, международному сотрудничеству Украины в области туризма, рекреационным ресурсам и развитию туризма в регионах Украины, экскурсионной деятельности, развитию санаторно-курортного дела в Украине.

*Рекомендовано до друку на засіданні
Вченої ради Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького (протокол № 2 від 16.09.2014)*

© Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, 2014

ЗМІСТ СОЖЕРЖАНИЕ

Секція 1. Туризм і готельно-ресторанна справа:	8
теоретичні та прикладні питання	
<i>Бейдик О.О., Топалова О.І.</i> Класифікація та нові типи адаптивного туризму	8
<i>Біль М.М.</i> Туристична активність населення в контексті зростання просторової мобільності	14
<i>Бутенко Л.Ю., Захарченко Я.І.</i> Проблеми розвитку індустрії гостинності України на сучасному етапі	19
<i>Бутенко Л.Ю., Копицяк Ю.І.</i> Фірмовий стиль готелю як спосіб максимілізації продажу готельних послуг	22
<i>Галасюк К.А., Лінтуга І.Л.</i> Інтернет як чинник розвитку підприємств готельного господарства	27
<i>Капліна Т.В., Столярчук В.М.</i> Перспективи підвищення якості продукції готельно-ресторанного господарства	30
<i>Кудла Н.Є.</i> Визначення агротуристичної привабливості сільських територій	35
<i>Рогова Н.В.</i> Особливості сталого розвитку туризму на засадах партнерства	42
<i>Садова У.Я.</i> Соціокультурологічні імперативи розвитку туристичної сфери України: міграційний аспект	47
<i>Патійчук В.О., Сергійчук А.Ю.</i> Основні проблеми розвитку паломницького туризму в Україні	53
<i>Смирнов І.Г.</i> Логістика круїзного туризму: теорія та практика	59
<i>Третьяков О.В.</i> Інтернет як середовище туристичної діяльності	64
Секція 2. Маркетинг і менеджмент	69
у сфері туризму і гостинності	
<i>Бабына И.В., Третьякова М.В.</i> Формирование и развитие туристических зон в Республике Беларусь	69
<i>Грицку В.С., Грицку-Андрієш Ю.П.</i> Організація кластеру в системі сільського зеленого туризму Чернівецької області	74
<i>Дрокина Н.И.</i> Информационно-коммуникационные технологии в управлении туристическим предприятием	79
<i>Дроботова М.В., Куценко Н.А.</i> Инновационные проекты в туризме	85
<i>Лопушенко К.І., Пасека С.Р.</i> Управління якістю в туризмі	90
<i>Радченко О.М.</i> Інновації на ринку страхування туристів України	94

Закорчевний В.О. Характеристика погоди літа 2014 р. в Черкаській області для здійснення рекреаційної діяльності	257
Кампов Н.С., Медвідь Л.І. Оцінка потенціалу розвитку туризму в Закарпатській області	264
Кілінська К.Й. Рекреаційно-туристична характеристика буферної зони об'єкту всесвітньої спадщини «Резиденції митрополитів Буковини і Далмації»	269
Кучеренко В.С. Рекреаційне використання Дніпра у межах столичного міста	274
Литвиненко Т.Є., Литвиненко Я.В. Гастрономический туризм как составляющая развития регионов Украины	279
Лопушняк Л.В. Зайнятість трудового населення у приватних садибах (на прикладі Буковинсько-Карпатського туристичного району)	285
Немець Л.М., Сегіда К.Ю., Василевська Я.В. Готельне господарство Херсонщини як складова інфраструктурних туристсько-рекреаційних ресурсів	290
Павлюк С.М. Історико-культурні ресурси – невід'ємна складова рекреаційно-туристичного природокористування (на прикладі Івано-Франківської області)	296
Паламарюк М.Ю. Аналіз природно-рекреаційних ресурсів Буковинських Карпат для розвитку гірськолижного туризму	300
Пацюк В.С. Сім індустриальних чудес Криворіжжя як ключових об'єктів промислового туризму	303
Першко І.О. Польська культурна спадщина Житомирщини як об'єкт етнічного туризму	309
Романів О.Я., Трусова Т.С., Бричка Р.П. Тенденції розвитку готельного господарства Рівненської області	314
Ситник О.І., Браславська О.В., Шикор М.М. Атрактивність природних та історико-культурних ресурсів Долинського району Івано-Франківської області	320
Ситник О.І., Слободянюк Ю.В. Можливості рекреаційного використання річки Південний Буг у межах Немирівського району	326
Смирнов І.Г. Військова логістика як туристичний ресурс: українські можливості	331
Фастовець О.О. Об'єкти природно-заповідного фонду як ресурси екотуризму Київської області	336
Чичкалюк Т.О. Аналіз стану і можливостей розвитку туризму в національних парках України	341

технічної бази рекреації в районі, здійснення заходів щодо охорони, відновлення та реставрації об'єктів культурно-історичної спадщини району, розробку та втілення проектів щодо створення «зелених садиб».

1. Вузькоколійна залізниця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/>.
2. Гілецький Й.Р. Географія Івано-Франківської області / Й.Р. Гілецький. – Львів: ВНГЛ-Класика, 2003. – 165 с.
3. Карпатська кам'яна стіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rtic.if.ua/>.
4. Карпатський трамвай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/>.
5. Коротка історія Святопреображенського монастиря отців Василіан, що на Ясній Гірці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osbm-hoshiv.in.ua/>.
6. Любинська І.Б. Природні об'єкти як основа розвитку рекреаційного комплексу Деражнянського району / І.Б. Любинська, Т.М. Німчук // Охорона довкілля: проблеми збалансованого природокористування: матер. Міжн. конф. (10–11 травня 2011 р., м. Кам'янець-Подільський). – Кам'янець-Подільський: Моршинський, 2011. – С. 244–249.
7. Монастирський В. Туристичні ресурси Долинського району Івано-Франківської області / В. Монастирський // Вісник Львівського ун-ту. Серія міжнародні відносини. – 2008. – Вип. 24. – С. 208–211.
8. Музей «Бойківщина» збирає, зберігає, вивчає та експонує етнографічні колекції, знайомлять сучасників із культурою бойків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://museum.dolyna.info/>.
9. Скелі Довбуша (печерний комплекс) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/>.
10. Стецко В. Повстанський бастион – Яворина / В. Стецко // Україна молода. – 2004. № 196 – С. 16.

Ситник О.І., Слободянюк Ю.І.

Уманський державний педагогічний університет імені
Павла Тичини, м. Умань (Черкаська обл.), Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ РІЧКИ ПІВДЕННИЙ БУГ З РЕКРЕАЦІЙНОЮ МЕТОЮ У МЕЖАХ НЕМИРІВСЬКОГО РАЙОНУ

Постановка проблеми. Туристично-рекреаційна діяльність, набуваючи рис масового соціально-економічного явища, відіграє важливу роль у регіональному розвитку [6]. Зважаючи на кризову ситуацію в світі загалом та в Україні, зокрема, велика кількість людей віддає перевагу відпочинку недалеко від місця свого проживання. Якість такого відпочинку залежить від рекреаційного потенціалу

території. Як відомо, однією з найважливіших складових рекреаційних ресурсів, є гідрологічна мережа. Тому, розвиток туризму, що передбачає використання різноманітних водойм, потребує фактичного вивчення водних рекреаційно-туристичних ресурсів та розуміння їх сутності [4].

Аналіз останніх досліджень. Питання рекреаційно-туристичного використання річок у різних регіонах України все більше привертає увагу науковців. Проте результати досліджень носять загальний характер і, переважно, на регіональному рівні. Зокрема, дослідження рекреаційних ресурсів річок здійснювали такі вчені, як Бейдик О.О [1], Фоменко Н.В. [5], Масляк П.О. [6]. Рекреаційним можливостям районного рівня увага практично не приділяється, хоч відпочинок у межах «своїх» регіонів є наймасовішими.

Метою дослідження є вивчення можливостей використання річки Південний Буг з рекреаційною метою у межах Немирівського району.

Виклад основного матеріалу. В найпростішому значенні, туристично-рекреаційні ресурси, це ті ресурси, що використовуються в туристично-рекреаційній сфері [4]. Можна виділити їх дві основні групи: природні та антропогенні. До природних ресурсів належать геологічні, орографічні, кліматичні, водні, біотичні, ландшафтні, до антропогенних – історичні, індустріальні, архітектурні. Також слід виділити окрему групу подієвих ресурсів, що пов'язані з проведенням різних культурних та політичних подій.

Південний Буг є найбільшою річкою України, що тече лише на її території. Із 806 км загальної довжини, майже 70 км, припадає лише на Немирівський район [2], у межах якого, річка характеризується різкими змінами ширини та глибини русла. Так, поблизу с. Сокілець, через виходи кристалічних порід Українського щита, течія бурхлива та, порівняно, швидка (рис. 1), а біля с. Зяньківці, вона набуває рис типово рівнинної річки (рис. 2).

Рис. 1. Південний Буг
поблизу с. Сокілець

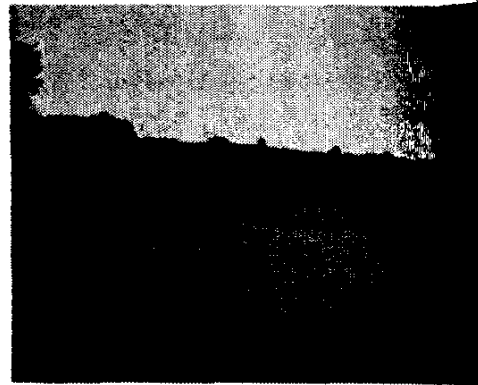

Рис. 2. Південний Буг
поблизу с. Зяньківці

Наявність натуральних урочищ річища сприяють організації водних видів відпочинку. Температурний режим води, дозволяє пляжному сезону тривати понад 3 місяці, упродовж яких середньодобова температура не опускається нижче $+15^{\circ}\text{C}$ [3]. Прикладами дитячі табори у селах Коржівка та Сокілець. Проте, проблемою залишається обмежена кількість належно облаштованих зон масового відпочинку. Частково, це пояснюється відсутністю піщаних пляжів. Швидкість течії та наявність порогів в окремих місцях створює незручності для купання. З іншої точки зору, пороги та виходи ґрані у долині річки є додатковою принадою для туристів. Завдяки цьому створюються умови для одного з екстремальних видів спорту – сплав на туристичних катамаранах та рафтах і Південний Буг є другою за популярністю великою річкою, після Дністра, серед поціновувачів цього виду спорту. Окрему категорію туристів приваблює флора та фауна річки.

З наведених фактів, стає зрозуміло, що природна привабливість Південного Бугу досить значна. Водойма також багата антропогенною складовою рекреаційних ресурсів. На жаль, більшість цікавих для туриста об'єктів створені людиною в минулому. Таким є старий вальцевий млин в с. Сокілець (рис. 3), побудований на початку ХХ ст. На правому березі, на терасах, поблизу с. Печере розташований дендропарк Болеслава Щенсни-Потоцького – історична пам'ятка ХVІІІ ст., де знаходиться усипальниця Потоцьких (рис. 4) – єдиний на Поділлі шедевр архітектора В'ячеслава Городецького. На лівому ж скелястому березі стоїть дерев'яна козацька церква, один із об'єктів, що також приваблює туристів.

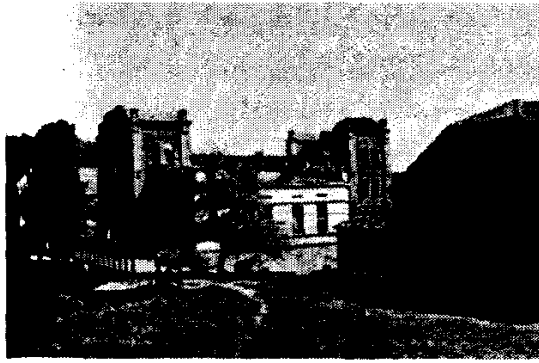

Рис. 3. Старий вальцевий млин (с. Сокілець)

Рис. 4. Дендропарк Болеслава Щенсни-Потоцького (с. Печера)

Як зазначалось, можна виділити окрему групу так званих подієвих ресурсів, пов'язаних із проведенням різних культурних та політичних заходів. У 2007–2009 рр. на заплаві Південного Бугу, поблизу с. Воробіївка, проводився міжнародний етнофестиваль «Шешори». На жаль, місце проведення після трьох років було змінено, проте багато туристів і досі приїжджають на річку, захоплюючись її красою. У тому ж таки селі, з 2012 р. проводиться фестиваль «Скарби Поділля», приурочений до Дня незалежності України (рис. 5).

У с. Печера з 2007 р., на березі річки, проводиться фестиваль етно- та рок-музики (рис. 6). Кілька тисяч бажаючих, щороку збираються на початку серпня взяти участь у вражаючому дійстві. Звичайно, це популяризує Південний Буг, як місце для відпочинку, створюючи чудову рекламу, адже у фестивалі беруть участь представники не тільки з району та області, а й усієї України та зарубіжжя.

Рис. 5. Фестиваль «Скарби Поділля»

Рис. 6. Рок-фестиваль «Млиноманія»

Антропогенна діяльність в минулому, сприяє певним водних видів відпочинку і зараз. Наочним прикладом є водний канал річки у тому ж таки с. Сокілець, де щорічно розігрується Україна з техніки водного плавання.

Звичайно, крім природних та антропогенних ресурсів для рекреації є формування відповідної інфраструктури та чинники. У цьому аспекті виявляються, як негативні, так і позитивні тенденції. Характерною особливістю Південного Бугу в Немирівському районі є затоплення незначних площ під час паводків. Поблизу заплави розташовано достатньо сіл, з розвинутою мережею шляхів сполучення і закладами торгівлі що забезпечувати туристів певними послугами і зручностями з метою відпочинку. Взагалі, прилеглі до Південного Бугу населені пункти сприяють створенню потужної системи для розвитку туризму в Немирові та смт. Брацлав мають чимало цікавих для туристів об'єктів, що пояснюється їх минулим. Завдяки багатій історії населених пунктах збереглися унікальні пам'ятки архітектури. В Немирові – палац графині Щербатової (рис. 7), кілька водяних млинів в Брацлаві – маєток Потоцьких, Брацлавська ГЕС (рис. 8). Брацлав є батьківщиною засновника хасидизму Раббі Нахмана

Рис. 7. Палац графині Щербатової

Рис. 8. Брацлавська ГЕС

Рекреаційна привабливість Південного Бугу в Немирівському районі є досить значною, як в природному, так і антропогенному плані, проте, поряд з позитивними чинниками існує багато проблем саме – економічних та соціальних. Це відсутність програм, або неналежна їх реалізація, щодо розвитку не тільки туризму, а й звичайного відпочинку. Прикладом може стати реалізація проекту регіонального ландшафтного парку «Середнє Побужжя», який сьогодні проект залишається лише на папері. Відсутність

ушусь молодь виїжджати до інших населених пунктів та посередньо в м. Немирів. Тому більшість сіл занепадають, кількість селів швидко зменшується. Низькі доходи населення, змушують селі постійно працювати, і на належний відпочинок, немає ні часу, ні ресурсів. Певною проблемою для розвитку санітарно-курортної сфери на березі Південного Бугу є природна радіоактивність ґрунтів.

Необхідна належна підтримка з боку держави з метою розвитку економічної зацікавленості місцевих підприємців у розвитку рекреаційної сфери.

Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К. : Видав.-поліграф. центр «Київський ун-т», 2001. – 395 с.

Гавриков Ю.С. Водний фонд Вінницької області: довідн. / Ю.С. Гавриков, М. Коник. – Вінниця, 2003. – 26 с.

Денисик Г.І. Природа Вінниччини / Г.І. Денисик. – Вінниця : Консоль, 2009. – 136 с.

Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посіб. / О.О. Любіцева, В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.

Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб./ П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 166 с.

Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Н.В. Фоменко. – К. : Центр навч.-метод. публ., 2007. – 312 с.

Смирнов І.Г.

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

ВІЙСЬКОВА ЛОГІСТИКА ЯК ТУРИСТИЧНИЙ РЕСУРС: УКРАЇНСЬКІ МОЖЛИВОСТІ

Постановка проблеми. Особливості та досвід військової логістики може бути важливим туристичним ресурсом, який базується на певних подіях у військовій історії світу та окремих країн. Автор розглядав ці питання на прикладі I та II світових війн [4, с. 63–72, 7, 8]. Цієї точки зору не меншу цікавість являють собою військові події української історії, зокрема, це відноситься до логістичного досвіду українського козацтва, транспортно-логістичних особливостей бою під Луцьком та Лівій Арпада. Ці події можуть слугувати значним